

Wanneer de Raad voor de Journalistiek
James bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ande
veldmateriaal bekende persoonlijkhe
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectific
rd ingezonden brieven rectific
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
sho inzage vooraf
tie misu
zwij
van
rgen
erate

Jaarverslag

2018

Raad voor de Journalistiek
Jaarverslag 2018

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad is voor de ene helft samengesteld uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevend van mediabedrijven – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de colleges van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt.

Zo een college staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten en twee niet-journalisten. Zij worden bijgestaan door een eveneens onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren de Nederlandse Vereniging van Journalisten, NDP Nieuwsmedia, Magazine Media Associatie, Media voor Vak en Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland en Talpa TV.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	5
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Klachten in getallen	6
2. Conclusies naar inhoud	9
2.1 Procedure	9
2.2 Journalistieke werkwijze	12
2.3 Privacy	20
2.4 Feitenweergave	23
2.5 Aard van de publicatie	28
2.6 Rectificatie en weerwoord	31
3. Conclusies per medium	32
4. De Raad van binnen en naar buiten	35
4.1 Leidraad	35
4.2 Publicatie conclusies	36
4.3 Bijeenkomsten	36
4.4 Publicaties en optreden in de media	37
Samenstelling Raad	38
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling Bestuur	39
Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	40
Uitgave	40

Voorwoord

door mw. **G.D. Roethof**, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Het jaar 2018 was voor de Raad voor de Journalistiek op het eerste gezicht een jaar van continuïteit. Mede dankzij de uitzonderlijke prestaties van ons bureau werden de klachten op een redelijke termijn afgehandeld. De zaken van Gijs Dam versus Trouw en DWDD over de onthullingen van Jelle Brandt Corstius kregen veel aandacht in de media, met als bijeffect dat de positie van de Raad als hét klachteninstituut voor journalistieke gedragingen werd verstevigd.

Achter de schermen was 2018 een jaar van voorzichtig ingezette verandering. Een gesprek met de Stichting Democratie en Media (SDM) leidde tot een extern onderzoek naar het functioneren van de Raad voor de Journalistiek. Het onderzoek werd betaald door SDM en uitgevoerd door VandeBunt Adviseurs. We waren zelf de opdrachtgever. In dit kader vonden meerdere gesprekssessies plaats, waarbij onze eigen Raadsleden en leden van het stichtingsbestuur adviseurs thun visie op de toekomst van de Raad gaven en vergelijkbare organisaties met ons mee dachten over kansen en ontwikkelingsmogelijkheden. Namens het stichtingsbestuur zat Tom Nauta samen met de voorzitter in de begeleidingscommissie.

De uitkomst was voor onszelf niet verrassend. De Raad neemt zijn kerntaak als klachteninstituut serieus en ziet op dit moment weinig in uitbreiding van het takenpakket naar meer modieuze beleidsterreinen, zoals de bestrijding van nepnieuws en het versterken van mediawijsheid. Naar aanleiding van de Cambridge Analytica affaire is in beleidskringen uiteraard vraag naar onze expertise, maar de Raad kan niet alles tegelijk en is op dit moment te beperkt gefinancierd om een grotere rol op zich te nemen.

Eind 2018 was er nog geen zicht op een bredere basis ter financiering van de Raad en dat gemis doet zich steeds sterker voelen.. We moeten onder ogen zien dat de leest waarop we werken een zware wissel trekt op het kleine bureau waar twee parttimers werken. Mede door deze beperkte bezetting zijn de wachttijden voor de publicaties van conclusies inmiddels fors opgelopen; een voor alle betrokkenen onwenselijke situatie.

Het bestuur van de stichting onderging enkele personele wijzigingen. Folkert Jensma, die sinds 2011 voorzitter van de stichting was en ook enige tijd Hans Laroes verving als voorzitter van de Raad, vertrok aan het begin van het jaar. Pieter Klein, adjunct-hoofdredacteur van RTL Nieuws, trad eveneens terug en werd opgevolgd door Marc Schreuder. We namen ook afscheid van Marc van der Ree, die is opgevolgd door Marc Veeningen (Talpa). Namens Magazine Media Associatie trad Harriët Schrier toe tot ons stichtingsbestuur.

Voorwoord

door **F. van Exter**, voorzitter Raad voor de Journalistiek

Het is verleidelijk, maar riskant om op basis van de praktijk van de Raad voor de Journalistiek iets in het algemeen te zeggen over de stand van de journalistiek. Wie er dieper induikt, de conclusies ook echt leest en er oudere jaarverslagen naast legt, waagt het er toch op: redacties nemen hun publiek serieuzer.

Een aanwijzing is de wijze waarop zij klachten behandelen. Sinds 2013 is de Raad een tweedelijnsorganisatie. Klagers moeten eerst hun 'gelijk' bij de hoofdredacties zien te halen. Wij weten niet hoe vaak dat tot tevredenheid stemt. De Raad ziet slechts de klachten van degenen, die het 'hogerop' zoeken. Hun onvrede betreft dan niet langer alleen de publicatie, maar met enige regelmaat ook de vermeende dovemansoren van de journalisten.

Het is voor redacties even wennen, maar de Raad beoordeelt de klachtbehandeling afzonderlijk als de klacht zich ook daartegen richt. Zo kan de conclusie luiden dat een artikel niet onzorgvuldig was, maar dat de reactie van de hoofdredactie op de klacht daarover dat wel was. Het staat iedereen vrij om te bepalen wat zwaarder moet wegen, maar de Raad meent dat journalistieke zorgvuldigheid ook betekent dat je klachten serieus neemt.

In 2018 heeft de Raad zich in dertien zaken expliciet uitgelaten over de klachtbehandeling. In drie zaken was er volgens de Raad sprake van onzorgvuldigheid mede door gebrekkige communicatie. Hier wreekt zich ook dat nog niet alle redacties beschikken over een eenvoudige, heldere procedure om te voorkomen dat klagers in een bureaucratische mist verdwalen.

Maar in de tien andere zaken meende de Raad dat de redacties de klachten goed hadden behandeld. Bovendien wees de Raad een klacht af over een rectificatie die tekort zou schieten.

Uit de zaken blijkt dat het loont voor redacties om snel, rechtstreeks en royaal te reageren. Maar ook dat klagers teleurgesteld kunnen zijn als zij ontdekken dat een rectificatie niet alles goed kan maken. Soms zijn hun verwachtingen te hoog gespannen.

Wie verder kijkt dan de Raad, ziet ook dat redacties in hun eigen media meer verantwoording afleggen voor hun doen en laten. Transparantie is van belang voor het vertrouwen. De Raad voor de Journalistiek draagt daaraan bij.

De kwaliteit van die bijdrage hangt af van de leden, met ondersteuning van het bureau. Deze vrijwilligers doen hun werk met veel inzet en betrokkenheid. De meesten vinden het jammer dat zij na twee termijnen van vier jaar moeten vertrekken. In 2018 moesten wij afscheid nemen van 9 leden, journalisten en niet-journalisten: Martijn Doolaard, Marjolein Doomen, Bert Hooghoudt, Marlea Kogeldans, Lex Mellink, Jeanine van Ooijen, Xavia Nabibaks, Hetty Nietsch en Joke Wartenbergh. De Raad is hen zeer erkentelijk voor hun bijdragen. De Raad verwelkomde in hun plaats: Bas Agterbergh, Lout Donders, Jan Hoogenberg, Machteld Klaassen, Loes van de Langenberg en Eva Lemaier.

Wij zijn ervan overtuigd dat we in de nieuwe samenstelling – waaraan dit voorjaar nog Marieke ten Kate, Maarten Keppels, Anna Pruis en Erwin Schievink zijn toegevoegd – de benodigde kwaliteit kunnen waarborgen.

1. Klachten in getallen

In dit verslagjaar heeft de Raad iets minder dan 100 klachten ontvangen, vergelijkbaar met het jaar ervoor. Van alle binnengekomen klachten zijn er 75 in behandeling genomen (2017: 71). In 6 zaken hebben klagers hun klachten ná indiening daarvan ingetrokken, onder meer omdat de kwestie alsnog in overleg met het medium was opgelost.

Daarnaast zijn 13 klachten niet in behandeling genomen, omdat de klager zijn klacht eerst nog moest voorleggen aan het betrokken medium. Bij navraag lieten 3 klagers weten dat zij de klacht niet hebben doorgezet, omdat de kwestie inmiddels was opgelost. 1 klager heeft zijn klacht niet gehandhaafd, omdat de bron van de informatie excuus had aangeboden. In 9 gevallen is niet duidelijk geworden waarom klagers hebben afgezien van de verdere procedure.

Bovendien zijn 8 klachten binnengekomen die niet zijn doorgezet, bijvoorbeeld omdat de klacht te laat was ingediend, omdat de Raad (waarschijnlijk) niet bevoegd was de klacht te beoordelen of omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had.

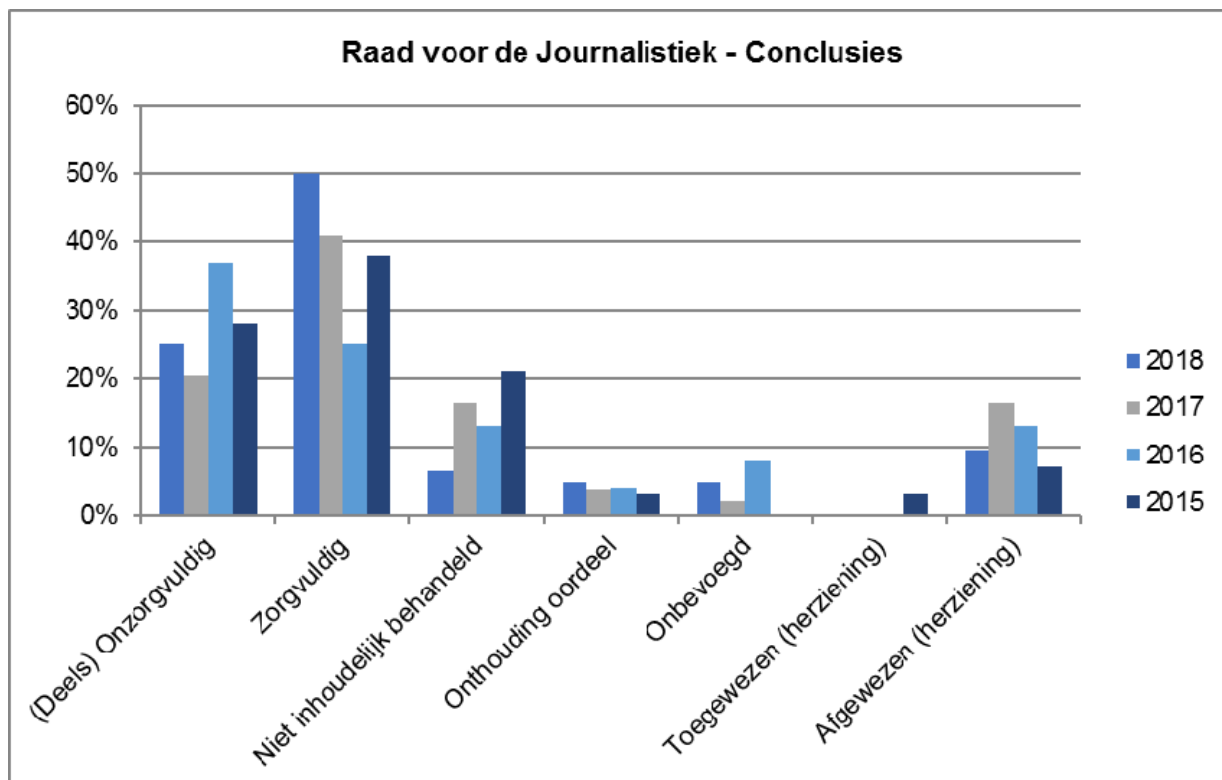
Verder heeft de Raad 9 herzieningsverzoeken ontvangen, waarvan 8 afkomstig van de oorspronkelijke klager en 1 afkomstig van de betrokken journalist en het betrokken medium.

De Raad heeft 53 conclusies gegeven. In 16 zaken werd de journalistieke handelwijze (gedeeltelijk) onzorgvuldig bevonden en in 32 zaken zorgvuldig. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of betrof het een toe- dan wel afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 7).

De conclusies die de Raad in 2018 heeft gedaan, hebben betrekking op 29 verschillende media. Een overzicht van de conclusies per medium is opgenomen onder punt 3.

In de 16 zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) onzorgvuldig werd bevonden zijn 12 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media. In 4 zaken hebben de betrokken media om hen moverende redenen de conclusie niet gepubliceerd.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 14 klachten in eerste instantie afgedaan middels een beslissing van de voorzitter en secretaris van de Raad. In 2 gevallen ging de klager tegen de beslissing in beroep. In alle zaken werd het beroep ongegrond verklaard. De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Raad voor de Journalistiek in cijfers

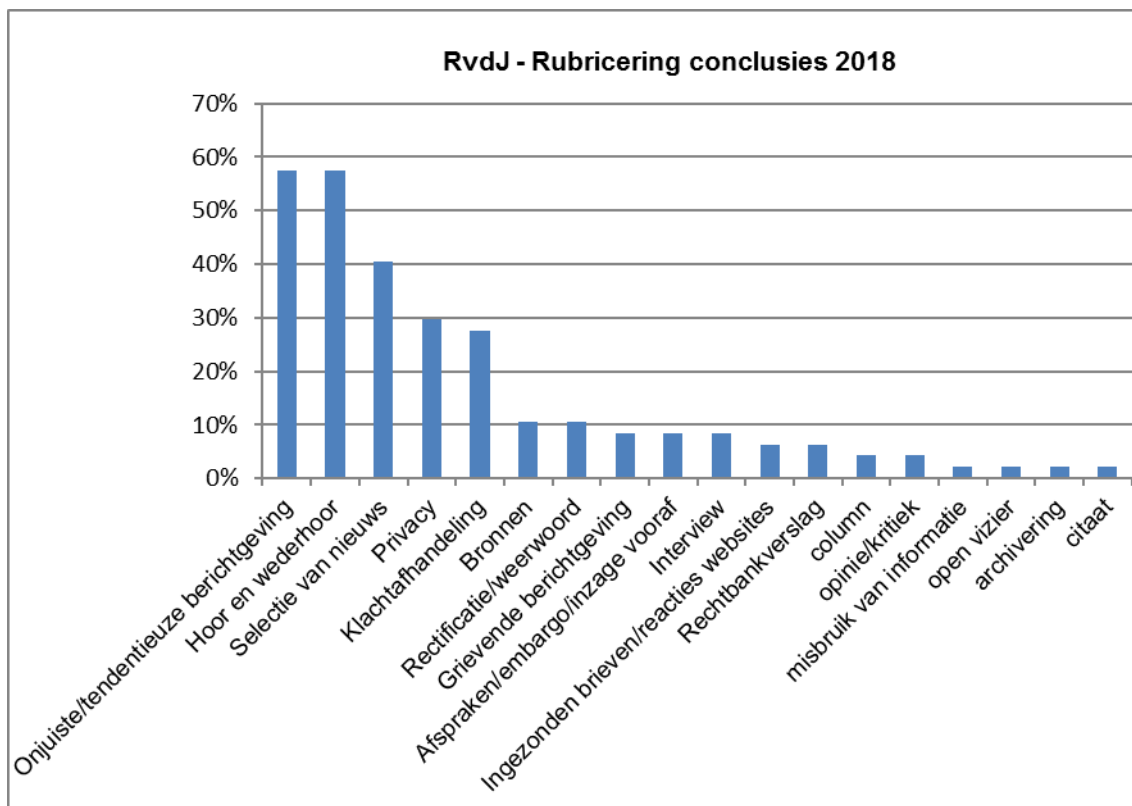
	2018	2017	2016	2015
Klachten				
In behandeling genomen	75 waarvan 6 ingetrokken	71 waarvan 6 ingetrokken	64 waarvan 3 ingetrokken	45 waarvan 2 ingetrokken
Herzieningsverzoeken	9 waarvan 0 ingetrokken	8 waarvan 1 ingetrokken	6 waarvan 2 ingetrokken	5 waarvan 0 ingetrokken
Niet doorgezette klachten	21	32	58	32
Zittingen				
Aantal zittingen	14	13	12	8
Behandelde klachten	63	61	54	37
Aantal conclusies	53	46	48	25
Conclusies van de Raad				
Onzorgvuldig	7	3	13	3
Deels onzorgvuldig	9	7	6	5
Zorgvuldig	32	20	13	11
Onthouding oordeel	3	2	2	1
Onbevoegd	3	1	4	0
Niet inhoudelijk behandeld	4	8	7	6
Toegewezen (herziening)	0	0	0	1
Afgewezen (herziening)	6	8	7	2
Beslissingen voorzitter/secretaris				
Aantal beslissingen	14	17	19	12
Evident niet-tijdig ingediend	5	6	12	9
Evident geen belang	8	10	4	1
Evident onbevoegd	1	0	1	1
Evident ongegrond	1	3	6	1
Beroep tegen beslissing voorzitter/secretaris				
Ongegrond	3	8	5	6
Gegrond	0	0	0	1
Overige gegevens				
telefonisch verstrekte informatie	97	92	86	76
schriftelijk verstrekte informatie	89	80	101	109
Doorverwijzing	5	7	9	12

Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Nb. In dit verband verdient te worden opgemerkt dat in toenemende mate informatie wordt gedownload van de website van de Raad.

2. Conclusies naar inhoud

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:

Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer. De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2018/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht. Het is ook mogelijk een schriftelijk exemplaar van een conclusie aan te vragen bij het secretariaat van de Raad.

2.1 Procedure

2.1.1 BEVOEGDHEID, RECHTSTREEKS BELANG EN MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

Stichting Christelijke Gemeente Nederland / J. Dohmen en de hoofdredacteur van NRC Handelsblad en nrc.next

J. Dohmen en NRC Handelsblad/nrc.next (NRC) hebben in het artikel *"Fraude - Rabo stopt met Noorse broeders"* bericht over Stichting Christelijke Gemeente Nederland (klaagster). Voor zover de klacht is gericht tegen onvolledige en suggestieve informatieverstrekking, onvoldoende toepassing van wederhoor bij klaagster en de kop van het artikel, concludeert de Raad voor de Journalistiek dat Dohmen en NRC journalistiek zorgvuldig hebben gehandeld.

Verder heeft klaagster bezwaar gemaakt tegen handelingen van Dohmen in een juridische procedure tussen partijen. De Raad acht zich niet bevoegd daarover te oordelen. Voor zover de klacht betrekking heeft op de aangevoerde schending van belangen van de Rabobank, is

de klacht niet inhoudelijk behandeld omdat klaagster niet als rechtstreeks belanghebbende kan worden aangemerkt. Ten slotte heeft de Raad zich op een aantal klachtonderdelen van een oordeel onthouden, omdat Dohmen en NRC niet inhoudelijk op de klacht hebben gereageerd en de beoordeling van die onderdelen daarom niet met de vereiste zorgvuldigheid kan plaatsvinden.

Conclusie: zorgvuldig c.q. onbevoegd c.q. niet inhoudelijk behandeld c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: bevoegdheid, medewerking aan procedure, rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/6

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hierna onder 2.1.2. Herziening.

2.1.2 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd. Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

X / BN DeStem - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie te herzien over een klacht tegen BN DeStem (RvdJ 2017/46). Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/15

Stichting Christelijke Gemeente Nederland / J. Dohmen, NRC Handelsblad en nrc.next - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie te herzien over een klacht van Stichting Christelijke Gemeente Nederland (verzoekster) tegen J. Dohmen, NRC Handelsblad en nrc.next (RvdJ 2018/6). Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad op basis van onjuiste constatering tot zijn conclusie is gekomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/23

G.J. van Dam / Trouw - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie te herzien over een klacht van de heer G.J. van Dam (verzoeker) tegen Trouw (RvdJ 2018/16). Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad op basis van onjuiste constatering tot zijn conclusie is gekomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/40

Orde der Transformanten / J. Mom, A. Rooijackers en R. van Brakel, hoofdredacteur van Radio EenVandaag (AVROTROS) - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie te herzien over een klacht van de Orde der Transformanten (verzoekster) tegen J. Mom, A. Rooijackers en R. van Brakel, hoofdredacteur van Radio EenVandaag (AVROTROS) (RvdJ 2018/18). Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad op basis van onjuiste constatering tot zijn conclusie is gekomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/41

X / AD Utrechts Nieuwsblad - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht tegen het AD Utrechts Nieuwsblad (RvdJ 2018/22) te herzien. Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/47

J.M. van Kessel / V. van der Kooi en het Eindhovens Dagblad - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van de heer J.M. van Kessel (verzoeker) tegen mevrouw V. van der Kooi en het Eindhovens Dagblad (RvdJ 2018/32) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/52

2.2 Journalistieke werkwijze

2.2.1 AFSPRAKEN

W.W.F. Schaper / A. Akkermans, R. Menkhorst en uitgeverij Querido Fosfor

A. Akkermans, R. Menkhorst en uitgeverij Querido Fosfor hebben journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in het boek *“Bibeb – Biechtmoeder van Nederland”* een hoofdstuk ‘De Zoon’ op te nemen dat gaat over W.W.F. Schaper (klager), zonder dit vooraf aan hem ter inzage voor te leggen. Verder was hun handelwijze zorgvuldig. Het is niet aannemelijk dat aan klager toezeggingen zijn gedaan over de wijze waarop de van hem verkregen informatie zou worden verwerkt en de rol die hij al dan niet in het boek zou spelen. Klager had er niet van uit mogen gaan dat hij geen rol zou spelen in het boek. Daarbij komt dat hij – met uitzondering van het hoofdstuk ‘De zoon’ – tijdig het conceptmanuscript heeft ontvangen met het verzoek om feitelijke onjuistheden te corrigeren. Dat klager hierop niet adequaat heeft gereageerd kan Akkermans, Menkhorst en Querido Fosfor niet worden tegengeworpen. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan uitgeverij Querido Fosfor om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: afspraken, inzage vooraf

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/25 en omstreeks 10 juli 2018 op singeluitgeverijen.nl/querido.

2.2.2 BRONNEN

Comité Orgaandonatie Alert / NRC Handelsblad

NRC Handelsblad heeft in het artikel *“Nepnieuws’ lobbyisten over hersendood vervuilt donordebat”* niet journalistiek onzorgvuldig bericht over Comité Orgaandonatie Alert (klager). In de kop is de term ‘vervuilt’ ten onrechte niet tussen aanhalingstekens geplaatst. Dit geldt ook voor de term ‘onjuiste informatie’ in de passage *“Actiegroep Comité Orgaandonatie Alert probeert met onjuiste informatie Eerste Kamerleden te overtuigen van het idee dat mensen die hersendood zijn niet echt dood zijn.”* Deze omissies zijn echter niet van zodanige aard dat daarmee ontoelaatbaar is gehandeld. Uit het artikel blijkt dat de termen ‘nepnieuws’, ‘onjuiste informatie’ en ‘vervuilen’ worden toegeschreven aan geraadpleegde bronnen. De krant mocht de Gezondheidsraad en de Nederlandse Vereniging voor Neurologie als betrouwbaar en gezaghebbend beschouwen, en behoefde geen nader onderzoek te verrichten naar de verschillen van inzicht tussen deze instanties en klager. Bovendien is de reactie van klager adequaat in het artikel verwerkt.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/24

X / H. Zwart en Omroep Flevoland

H. Zwart en Omroep Flevoland hebben in het artikel *“VVD schrikt van discriminerende uitslatingen voormalig partijlid”* niet journalistiek onzorgvuldig over klager bericht. Het stond de omroep vrij aandacht te besteden aan de kwestie op de wijze zoals zij heeft gedaan. Het artikel is duidelijk gebaseerd op berichtgeving van de VVD in Almere, waarbij is aangehaakt bij de bewoordingen van de VVD. Met de wijze waarop uit een Facebook-reactie van klager is geciteerd, is aan die reactie geen andere betekenis c.q. lading gegeven.

Bij berichtgeving van feitelijke aard is het beginsel van wederhoor niet van toepassing. Bovendien heeft de omroep direct nadat klager bezwaar had gemaakt, zijn reactie in een update opgenomen. Ten slotte is het in de gegeven omstandigheden journalistiek toelaatbaar dat de omroep klager heeft aangemerkt als publiek figuur en zijn naam in het artikel heeft vermeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/48

2.2.3 EMBARGO

Journalisten die een verzoek tot een embargo aanvaarden, dienen zich aan de overeenkomst te houden tot de afgesproken termijn is verstreken. Het embargo is opgeheven wanneer de onder embargo verstrekte informatie elders is gepubliceerd of wanneer degene die om het embargo heeft verzocht, het eerder opheft dan wel zich zelf niet aan de gemaakte afspraken houdt. (punt B.4 van de Leidraad van de Raad)

X / AD Haagsche Courant

AD Haagsche Courant heeft in het artikel “Restauranthouder vast voor doodslag” bericht over een strafzaak waarbij klager was betrokken. De krant heeft niet betwist dat het embargo uit de persrichtlijn van de rechtbank niet is nageleefd en dat het artikel onjuiste informatie bevatte. Met de publicatie is derhalve journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Nadat de advocaat van klager zich diezelfde dag tot de krant had gewend, is het bericht uit de middageditie weggehaald. Verder is in een vervolgartikel van de volgende dag duidelijk vermeld dat de aanklacht voor doodslag was geseponeerd. Hiermee is de eerdere onzorgvuldigheid op een passende manier hersteld en is de klacht op adequate wijze afgehandeld. AD Haagsche Courant heeft dan ook uiteindelijk journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: journalistiek zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: embargo, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/50

2.2.4 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. Wederhoor ontslaat journalisten overigens niet van hun opdracht zo waarheidsgetrouw mogelijk te berichten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Beahuis & Bloemenhovekliniek / Nederlands Dagblad

Het Nederlands Dagblad heeft in het artikel “Ook abortuskliniek Bloemenhove sjoemelde met geld” op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over Beahuis & Bloemenhovekliniek (klaagster). Ten onrechte is als feit gepresenteerd dat klaagster ‘heeft gefraudeerd met declaraties, omdat zij niet aan de vereiste voorwaarden voldeed’.

Bovendien heeft de krant niet op correcte wijze wederhoor toegepast. Zij had klaagster eerder moeten informeren over de aard van de voorgenomen publicatie en haar voldoende in de gelegenheid moeten stellen op de concrete beschuldigingen in te gaan. Door zonder reactie van klaagster tot publicatie over te gaan, heeft de krant eveneens journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan het Nederlands Dagblad deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/7 en op 17 februari 2018 in het Nederlands Dagblad.

X / J. Born en EenVandaag (AVROTROS)

J. Born en EenVandaag hebben in radio- en televisie-uitzendingen van het item *“Politie duwt kritische agenten ziekte wet in”* bericht over de (mogelijk) ontoelaatbare handelwijze van de politie bij het beëindigen van arbeidsrelaties met agenten. In dat verband is ook aandacht besteed aan de rol van klager als mediator. Aangezien klager niet voor het grote publiek in de uitzendingen herkenbaar is, wordt hij – objectief gezien – niet gediskwalificeerd. Het was dan ook niet nodig om wederhoor bij hem toe te passen. Dat de uitzendingen vervolgens door handelingen van derden alsnog tot klager herleidbaar zijn geworden, kan Born en EenVandaag niet worden aangerekend. Ten slotte heeft EenVandaag de klacht op zorgvuldige wijze afgehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Privacy: algemeen
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/31

D.W. Neupert / V. van der Boon en J. Bonjer (Het Financieele Dagblad)

V. van der Boon en J. Bonjer (Het Financieele Dagblad) hebben journalistiek onzorgvuldig gehandeld door voorafgaand aan de publicatie van het artikel *“Familie vecht met trustkantoor om erfenis”* onvoldoende wederhoor toe te passen bij de heer D.W. Neupert (klager). Gezien de ernst van de gepubliceerde beschuldigingen – die voor een belangrijk deel klager persoonlijk betreffen – hadden zij meer pogingen moeten ondernemen om klager te bereiken.

Verder heeft klager gesteld dat het artikel een groot aantal onjuiste aantijgingen en feiten bevat, hetgeen door Het Financieele Dagblad gemotiveerd is betwist. Gezien de complexiteit van de materie, kan de Raad geen gefundeerd oordeel geven zonder diepgaand verder feitenonderzoek. De procedure bij de Raad leent zich echter niet voor een dergelijk onderzoek. Daarbij neemt de Raad mede in aanmerking dat het feitencomplex nog steeds voorwerp is van diverse juridische procedures. Op dit punt onthoudt de Raad zich daarom van een oordeel.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Het Financieele Dagblad deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/43 en op 19 oktober 2018 in Het Financieele Dagblad.

A.M. Apeldoorn / Omroep Flevoland

Omroep Flevoland heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld door het artikel *“Forum voor de Ouderen wil af van kandidaat”* te publiceren zonder voldoende wederhoor toe te passen bij mevrouw A.M. Apeldoorn (klaagster). De omroep mocht niet volstaan met het verwerken van een e-mail van klaagster aan derden, waarin zij had laten weten dat zij niet op de kwestie wilde ingaan. Niet valt in te zien waarom de omroep niet langer op een reactie van klaagster had kunnen wachten.

Na de publicatie heeft de omroep klaagster ruim de gelegenheid geboden alsnog te reageren, zodat haar reactie aan het artikel had kunnen worden toegevoegd. Dat klaagster om haar moverende redenen hierop niet is ingegaan, kan de omroep niet worden verweten. De omroep heeft derhalve op journalistiek zorgvuldige wijze de klacht afgehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan Omroep Flevoland om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/51 en op 26 november 2018 op www.omroepflevoland.nl.

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

X / AD Utrechts Nieuwsblad

Het AD Utrechts Nieuwsblad heeft in het artikel *“Nieuwegeinse gemeenteraad helemaal klaar met [X]”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan een vergadering van de gemeenteraad waar X deel van uitmaakt. Er is niet gebleken dat een vertekend beeld of onzorgvuldige beschrijving is gegeven van die raadsvergadering. Het toepassen van wederhoor was niet nodig, omdat het een verslag van een vergadering betrof.

De krant heeft ook zorgvuldig gehandeld met de publicatie van het vervolgartikel *“[X] wilde een publiek nummertje”*. De kop is een ingekort citaat van een bestuurskundige, dat in de tekst volledig is weergegeven. Daarmee is geen zodanig andere betekenis of lading aan het citaat gegeven, dat de kop als onnodig grievend moet worden beschouwd. Klaagster is vooraf om een reactie gevraagd. Door ervoor te kiezen niet inhoudelijk per e-mail te reageren, maar via Twitter, heeft klaagster geen adequaat gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot wederhoor. Dit kan de krant niet worden tegengeworpen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/22

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.2. Herziening.

O.A. Plotnikova / W. Heck, A. Kouwenhoven en NRC Handelsblad

W. Heck, A. Kouwenhoven en NRC Handelsblad hebben in het artikel *“Pro-Russische activisten proberen in Nederland de publieke opinie te bespelen”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over mevrouw O.A. Plotnikova (klaagster). Niet kan worden geconcludeerd dat het artikel relevante onjuistheden over klaagster bevat en er is geen sprake van zodanige grievende kwalificaties van klaagster, dat daarmee haar belangen onevenredig zouden zijn geschaad. Bovendien is klaagster gelegenheid tot wederhoor geboden, maar zij heeft van die gelegenheid geen gebruik gemaakt.

Klaagster heeft geen rechtstreeks belang bij haar klacht voor zover deze is gericht tegen berichtgeving over Die Einheid. De Raad heeft daarom de klacht op dit punt niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/33

X / W. Heck en NRC Handelsblad

W. Heck en NRC Handelsblad hebben met de publicatie van het online artikel "*Pro-Russische krant blijkt betaald door Brabantse bioboer die strijdt tegen 'joodse elite'*" niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld ten opzichte van klager. Er bestond voldoende aanleiding om te berichten over de relatie tussen de bioboer en De Andere Krant – waaronder begrepen klager in zijn hoedanigheid van eindredacteur – op de wijze zoals is gedaan. Niet is gebleken dat het artikel relevante onjuistheden bevat. Verder is geen sprake van tendentieuze berichtgeving waardoor de belangen van klager onevenredig zouden zijn geschaad. Daarbij komt dat klager – via een e-mail aan de hoofdredacteur – de gelegenheid tot wederhoor is geboden. Gelet op de eerdere contacten tussen Heck en klager, is deze werkwijze begrijpelijk en niet onzorgvuldig. Dat de hoofdredacteur, die wist dat klager Heck liever niet wilde spreken, het niet opportuun vond om Heck met klager in contact te brengen, kan NRC niet met succes worden tegengeworpen. Ten slotte is klager nog aangeboden om in een ingezonden brief te reageren. Dat hij daarop niet is ingegaan, komt voor zijn rekening.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/45

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2019/10.

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Orde der Transformanten / J. Mom, A. Rooijakkers en R. van Brakel, hoofdredacteur van Radio EenVandaag (AVROTROS)

J. Mom, A. Rooijakkers en R. van Brakel, hoofdredacteur van Radio EenVandaag (AVROTROS) hebben met de uitzending "*Schrijven over sektes leidde tot pesterijen en intimidatie*" niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld tegenover de Orde der Transformanten (klaagster). In de uitzending heeft Rooijakkers een live-gesprek gevoerd met Carine Damen over de gevolgen die zij ondervindt van de publicatie van haar boek "*Ik was gek van geluk*". Voor de luisteraar is voldoende duidelijk dat de uitzending met name de persoonlijke ervaringen van Damen bevat betreffende de verschillende juridische procedures tussen haar en klager. De gemiddelde luisteraar zal hebben begrepen dat klager een andere mening is toegedaan, hetgeen Rooijakkers bovendien heeft benadrukt.

Daarnaast heeft Rooijackers Damen in voldoende mate kritisch benaderd, de beschuldigingen van Damen niet tot de zijne gemaakt en deze ook niet als feit gepresenteerd. Dat Damen in het live-gesprek op zeker moment haar woorden ongelukkig heeft gekozen, kan Radio EenVandaag niet worden aangerekend. Gelet op het voorgaande mocht Radio EenVandaag zonder voorafgaand nader onderzoek en toepassing van wederhoor het live-gesprek met Damen uitzenden.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/18

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.2. Herziening.

2.2.5 MISBRUIK VAN INFORMATIE

X / de Volkskrant

De Volkskrant heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in de rubriek ‘Ombudsc clown’ aandacht te besteden aan een brief van klager gericht aan de hoofdredacteur. Klager had bij verzending rekening kunnen houden met de mogelijkheid dat de inhoud van zijn brief, die betrekking heeft op berichtgeving in de krant, voor publicatie zou worden gebruikt. Verder is duidelijk dat de column de persoonlijke mening van de Ombudsc clown behelst en dat de column satirisch is bedoeld. In dat licht bezien is de gebezigde schrijfstijl niet onaanvaardbaar. Bovendien is klager geanonimiseerd en voor het grote publiek niet herkenbaar.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: misbruik van informatie
- Aard van de publicatie: column

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/19

2.2.6 OPEN VIZIER EN DRAAIENDE CAMERA

Journalisten maken zich als zodanig bekend aan potentiële gesprekspartners en zijn tegenover hen duidelijk over hun journalistieke bedoelingen. Daarbij komt dat het onvoorbereid met draaiende camera aan een betrokkene vragen om een reactie in beginsel – vanwege het intimiderende karakter ervan – niet kan worden aangemerkt als een serieuze manier tot het bieden van een gelegenheid tot wederhoor. Een dergelijke werkwijze kan de beschuldigde juist weerhouden van het beantwoorden van de op dat moment gestelde vragen en moet terughoudend worden toegepast. Het afwijken van deze normen kan worden gerechtvaardigd wanneer dit noodzakelijk is om een misstand aan de orde te stellen. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

Young Dominion Management B.V. en S. Sari / J. Petiet, J. Olde Kalter, Vincent TV Producties B.V., Talpa TV Productions B.V. en Talpa Broadcasting Holding B.V. (inzake het programma Foute Boel)

J. Petiet, J. Olde Kalter en Vincent TV Producties B.V. hebben bij de voorbereiding van een uitzending van het televisieprogramma Foute Boel journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Zij hebben onder valse voorwendselen de heer S. Sari, als persoon en als directeur van Young Dominion Management B.V. (gezamenlijk klagers), naar een locatie gelokt ten einde hem daar te bevragen en daarvan opnamen te maken. Niet is gebleken dat deze werkwijze, in

ieder geval op dat moment, noodzakelijk was om de kwestie aan de orde te stellen. Voor zover de klacht erop is gericht dat de reactie van klagers onvoldoende in de uitzending is c.q. zal worden verwerkt, onthoudt de Raad zich van een oordeel, omdat ten tijde van de behandeling van de klacht de uitzending (nog) niet had plaatsgevonden. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Vincent TV Producties om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Voor zover de klacht is gericht tegen Talpa TV Productions B.V. en Talpa Broadcasting Holding B.V. is de Raad niet bevoegd daarover te oordelen, omdat geen sprake is van eigen journalistieke gedragingen van deze organisaties.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, open vizier
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/27 en op sbs6.nl/programmas/foute-boel.

2.2.7 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. (punt A van de Leidraad van de Raad) Dat brengt mee dat het aan de redactie is om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht en in welke context het bericht wordt gebracht.

G. Bos en G. Schweigmann / Leeuwarder Courant

De Leeuwarder Courant heeft in de artikelen “Grote twijfel partijbestuur over functioneren fractie Terschelling”, “Verstoten raadsleden willen zetels houden” en “Afgezette raadsleden Terschelling eisen zelfde partijnaam op” bericht over een dispuut tussen de partij Plaatselijk Belang Terschelling en haar raadsleden G. Bos en G. Schweigmann (klagers). De Raad meent dat in de artikelen de politieke verhoudingen genuanceerd zijn weergegeven. Bovendien is wederhoor toegepast en is de reactie van klagers in de artikelen verwerkt. Klagers zijn kennelijk onaangenaam getroffen door de in de berichtgeving gekozen invalshoek. Daarmee is echter geen vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven. De Raad voor de Journalistiek vindt dat de krant zowel met de berichtgeving als de klachtafhandeling journalistiek zorgvuldig heeft gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/9

K. Zuidhof / NRC Handelsblad

NRC Handelsblad heeft in een reeks artikelen bericht over de rol van de heer K. Zuidhof (klager) als lobbyist bij de parlementaire besluitvorming ten aanzien van het toelaten van een geneesmiddel tot het verzekerde pakket. Daarbij is uitvoerig bericht over klachten die in dat verband tegen klager waren ingediend bij de Beroepsvereniging van Public Affairs en de aanstaande behandeling daarvan door de interne Klachtencommissie.

Vanwege de door de krant gekozen insteek van haar berichtgeving – met een centrale rol voor klager – had het op haar weg gelegen om tevens aandacht te besteden aan de oordelen en nuanceringen van de Klachtencommissie. Doordat dit niet is gebeurd, is de berichtgeving niet evenwichtig. Dit leidt tot de conclusie dat de krant journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan NRC Handelsblad deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/35

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2019/3.

2.2.8 KLACHTAFHANDELING

Met de ingang van de aangepaste werkwijze van de Raad per 1 november 2013 fungeren media als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke – meestal de hoofdredacteur – moet wenden.

Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

Bond van Wetsovertreders / E. Luiten en Brabants Dagblad

E. Luiten en het Brabants Dagblad hebben in het artikel “*De Bond van Wetsovertreders doet aangifte tegen de burgemeester van Vught*” ten onrechte vermeld dat de Bond van Wetsovertreders (klaagster) bestaat uit één persoon en daarmee niet-waarheidsgetrouw over klaagster bericht. Dit is niet rechtgezet door de verwijdering van de publicatie van internet. Het enkele verwijderen van het artikel – zonder dit aan klaagster te berichten en haar dus hierover in het ongewisse te laten – is onvoldoende om te komen tot een zorgvuldige klachtafhandeling. Een en ander leidt tot de conclusie dat Luiten en de krant journalistiek onzorgvuldig hebben gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan het Brabants Dagblad deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/13 en op 24 maart 2018 op www.bd.nl.

Ook in de zaak **drs. G.P. van der Vorst en drs. B.B. Yazar-Walvis / De Limburger** vond de Raad dat de klacht onzorgvuldig was afgehandeld. De Raad overwoog dat het uitgangspunt om in voorkomende gevallen op passende wijze en zo snel mogelijk te rectificeren, niet is beperkt tot het rechtzetten van feitelijke onjuistheden. In dit geval heeft Van der Vorst op voorstel van de redactie gereageerd in een ingezonden brief. Onder de gegeven omstandigheden had de redactie daarmee ruimhartiger moeten omgaan. Niet valt in te zien waarom de laatste versie van de brief niet is geplaatst. Zie verder hierna onder 2.4.4. waarin een uitgebreidere samenvatting van deze zaak is opgenomen.

In de zaak **Likoed Nederland / T. Meeus, J. Chorus en NRC Handelsblad** vond de Raad dat de hoofdredacteur van NRC Handelsblad onzorgvuldig had gehandeld door niet te reageren op de klacht. (zie verder hierna onder 2.5.2)

Dat een klager zich niet in de reactie van het medium kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

C.H. Dirks / Noordhollands Dagblad

Het Noordhollands Dagblad heeft in het artikel “*Zwarte piet verwijderd na dreigmails*” aandacht besteed aan een ‘Zwarte Pieten-rel’. In het artikel is mevrouw C.H. Dirks (klaagster) noch de organisatie Reason against Racism genoemd. Ook anderszins is op geen enkele wijze de indruk gewekt dat klaagster betrokken zou zijn bij de dreigmails. Van journalistiek onzorgvuldige berichtgeving is geen sprake. Verder vindt de Raad voor de Journalistiek dat de krant zeer zorgvuldig op de bezwaren van klaagster heeft gereageerd. In een vervolgartikel is bericht dat klaagster en Reason against Racism afstand nemen van de dreigmails. Bovendien zijn diverse pogingen ondernomen om met klaagster in gesprek te komen, hetgeen zij heeft afgehouden. Ten slotte heeft ook de hoofdredactie nog inhoudelijk op de klacht gereageerd. Dat klaagster zich in die reactie niet kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/12

Ook in diverse andere zaken vond de Raad dat het medium de klacht zorgvuldig had afgehandeld, zie de zaken **R. Slewe / S. van Walsum en de Volkskrant** (hierna onder 2.5.3), **X / De Limburger/Limburgs Dagblad** (hierna onder 2.6), **G. Bos en G. Schweigmann / Leeuwarder Courant** (hiervoor onder 2.2.7), **G.E. Molemans / E. Wijnands en BN DeStem** (hierna onder 2.5.3), **T. Felen / H. Graat en De Gelderlander** (hierna onder 2.3.3), **X / J. Born en EenVandaag (AVROTROS)** (hiervoor onder 2.2.4), **X / Reformatorisch Dagblad** (zie hierna onder 2.5.1), **X / AD Haagsche Courant** (hiervoor onder 2.2.3) en **A.M. Apeldoorn / Omroep Flevoland** (hiervoor onder 2.2.4).

2.3 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

PremiumWorld B.V. / ANP

Het ANP heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in het bericht “*PVV’er beticht van buitensporige uitgaven*” de naam van PremiumWorld B.V. (klaagster) te vermelden. Objectief gezien wordt klaagster niet door de publicatie gediskwalificeerd. De klacht betreft de naamsvermelding van een onderneming. De norm ten aanzien van de privacybelangen van personen – die moeten worden afgewogen tegen het maatschappelijk belang van een publicatie – is hier niet van toepassing. Het ANP behoefde niet tot rectificatie of verwijdering van klaagsters naam over te gaan.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Privacy – algemeen

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/44

2.3.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

E.H.M. Timmermans (Pipe Line Store Eindhoven) / G. van Diepen en Onderzoeksredactie Tabak

G. van Diepen en Onderzoeksredactietabak.nl hebben in het artikel "*Webshops e-sigaretten: achtergronden*" op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over de webshop van de heer E.H.M. Timmermans, h.o.d.n. Pipe Line Store Eindhoven (klager). In het artikel is de feitelijke informatie over klagers bedrijf op een correcte wijze verwerkt. Het toepassen van wederhoor was niet nodig. Met de vermelding van de bedrijfsnaam en website van klager zijn diens belangen niet onevenredig geschaad.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/3

X / Dagblad van het Noorden

Dagblad van het Noorden heeft in het artikel "*Ze betalen wel mijn dood, maar niet mijn leven*" op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan klager. De vermelding van de streek waarin klager woont, leidt niet tot een ongerechtvaardigde aantasting van zijn privacy. De Raad kan niet vaststellen dat een afspraak is gemaakt dat in het artikel de website van klager zou worden vermeld. Voor zover de klacht erop is gericht dat een dergelijke afspraak is geschonden, onthoudt de Raad zich dan ook van een oordeel. Verder stond het de krant vrij om in een vervolgartikel te berichten dat klager een experimentele behandeling in Georgië heeft geannuleerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: afspraken, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/20

X / de Volkskrant

De Volkskrant heeft in het artikel "*Een model moet niet moeilijk doen*" aandacht besteed aan een debat over gepast en ongepast naakt van minderjarigen in de modewereld. De krant heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in dat kader in te zoomen op het werk van klager. De verschillende standpunten daarover zijn voldoende evenwichtig tot uitdrukking gebracht, waarbij ook de reactie van klager uitgebreid is verwerkt, zodat de lezer zich een eigen oordeel kan vormen.

Verder heeft de krant een zorgvuldige afweging gemaakt ten aanzien van de naamsvermelding van klager, die in ieder geval geen prijs stelde op vermelding van zijn voornaam in combinatie met de initiaal van zijn achternaam en in zijn reactie op het conceptartikel ook geen bezwaar heeft gemaakt tegen de vermelding van zijn volledige naam. Van een ongerechtvaardigde inbreuk op de privacy van klager is geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding van persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/53

2.3.2 VERDACHTEN EN VEROORDEELDEN

X / AD De Dordtenaar

AD De Dordtenaar heeft met de publicatie van het artikel “[beroep] op dodenlijst van drugscriminelen” journalistiek onzorgvuldig gehandeld, door daarin een combinatie van persoonsgegevens van klager op te nemen die maken dat hij voor een brede kring herkenbaar is. Waar de berichtgeving meer is dan een zakelijke mededeling, maar de nieuwswaarde (met name) wordt bepaald door specifieke persoonlijke omstandigheden kan het van belang zijn om extra terughoudend te zijn met het publiceren van persoonlijke gegevens. De krant had kunnen en moeten volstaan met een beperktere aanduiding van klager, zonder dat dit afbreuk zou hebben gedaan aan de inhoud en nieuwswaarde ervan. Daarbij neemt de Raad in aanmerking dat het kennelijk voor de krant ook duidelijk was, dat dit voor klager een gevoelige kwestie betrof. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan AD De Dordtenaar deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens, verdachten/veroordeelden

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/29 en op 20 juli 2018 in AD.

2.3.3 BEELDMATERIAAL

Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagenbewoners / EenVandaag (AVROTROS)

EenVandaag heeft in het item “OM: ‘essentieel bewijs’ in versleutelde berichten” beelden getoond van een politie-inval op een woonwagenlocatie in Den Haag. De Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagenbewoners (klaagster) vindt dit stigmatiserend. De Raad voor de Journalistiek deelt dit standpunt niet. Het gebruik van de beelden was journalistiek relevant. Bovendien zijn in de begeleidende tekst geen termen gebruikt die duiden op een woonwagenlocatie, terwijl de gemiddelde kijker uit de beelden waarschijnlijk niet zal hebben kunnen opmaken dat het een woonwagenlocatie betrof. EenVandaag heeft dan ook journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: beeldmateriaal
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/10

T. Felen / H. Graat en De Gelderlander

H. Graat en De Gelderlander hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld tegenover de heer T. Felen (klager). In het artikel “Een flat vol met vieze kakkerlakken” is op correcte wijze bericht over een door klager aangedragen kwestie. Dat het artikel een andere insteek heeft gekregen dan klager had verwacht, valt de krant niet te verwijten. Er is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven, dat daarmee geen sprake meer is van waarheidsgetrouwe berichtgeving.

Dat bij het artikel een foto van klager is geplaatst, is evenmin ontoelaatbaar. Indien iemand onmiskenbaar heeft geposeerd voor de fotograaf van een krant mag daaruit in het algemeen worden afgeleid dat toestemming is gegeven voor publicatie. De Raad heeft niet kunnen vaststellen dat hierover afwijkende afspraken zijn gemaakt. Ten slotte heeft Graat de klacht op zorgvuldige wijze afgehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Privacy: foto

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/14

2.4 Feitenweergave

2.4.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

Stichting Wielerevenementen Dinkelland c.s. / G. Kuitert, A. Weierink en De Twentsche Courant Tubantia

G. Kuitert, A. Weierink en De Twentsche Courant Tubantia hebben in een aantal artikelen bericht over een geschil tussen de stichting en haar bestuursleden A.G.J. Bruns, B.G.M. Wigger en F.P.M. Willeme (klagers) en de voormalig penningmeester van de stichting. Dat is op journalistiek zorgvuldige wijze gebeurd. Er is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven, dat daarmee geen sprake meer is van waarheidsgetrouwe berichtgeving. Niet aannemelijk is geworden dat de krant vooringenomen of partijdig is geweest. Zij heeft waar nodig wederhoor toegepast en de visie van klagers voldoende in de berichtgeving verwerkt. Ook is niet gebleken dat de artikelen relevante onjuistheden bevatten.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, inzage vooraf, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/1

G.J. van Dam / Trouw

Trouw heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door zonder voorafgaand onderzoek en toepassing van wederhoor het stuk “Ik ook. Maar ik kan het niet vertellen.” van Jelle Brandt Corstius te publiceren. Voor de lezer is voldoende duidelijk dat de publicatie met name de persoonlijke visie van Brandt Corstius behelst. Verder is onvoldoende aannemelijk dat G.J. van Dam (klager) voor het grote publiek in de publicatie identificeerbaar is. De Raad vindt echter dat de krant wél journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld door in de redactionele inleiding de beschuldigingen tot de hare te maken en deze als feit te presenteren. Vanwege de grote gevoeligheid van het onderwerp en de wetenschap dat klager de beschuldigingen ten stelligste had ontkend, had de krant in haar inleiding terughoudender behoren te zijn. Zij heeft dit ten onrechte nagelaten. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Trouw deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: opinie/kritiek, ingezonden brieven/reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/16, op 30 april 2018 op Trouw.nl en op 1 mei 2018 in Trouw.

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.2.

J.M. van Kessel / V. van der Kooi en het Eindhovens Dagblad

V. van der Kooi en het Eindhovens Dagblad hebben in het artikel "*Kiesraad: Niks mis met registratie Groenen*" op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over een bestuursrechtelijke procedure waarbij J.M. van Kessel (klager) is betrokken. De uitspraak van de Raad van State is op een journalistiek juiste wijze vertaald. Ook verder is niet gebleken dat een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie is gegeven.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/32

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.2 Herziening.

X / AD Haagsche Courant

AD Haagsche Courant heeft in het artikel "*Cel voor ontvoering en mishandeling*" op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over een strafzaak waarbij klager is betrokken. Klager is veroordeeld voor het opzettelijk onttrekken van zijn kinderen aan het wettig over hen gestelde gezag. Dit wordt niet alleen in het gangbaar taalgebruik als 'ontvoering' aangeduid, maar tevens in de uitleg in het gezaghebbend Tekst & Commentaar Strafrecht en ook zo bedoeld in het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Het gebruik van de term 'ontvoering' is derhalve journalistiek toelaatbaar. Het zou vollediger zijn geweest als in het artikel ook was vermeld dat klager ten aanzien van het hem tenlastegelegde feit 2 (het opzettelijk wederrechtelijk van de vrijheid beroven van zijn kinderen) was vrijgesproken. Dat dit niet is gebeurd, is echter niet onredelijk beschadigend voor klager.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/39

X / A. Klinkenberg, P. Driessen en L. van Houtert (Brabants Dagblad)

A. Klinkenberg en L. van Houtert (Brabants Dagblad) hebben in het artikel "*Raad van State wil niks meer horen van Wob-duo uit [...]*" bericht over Wob-procedures waarbij klagster is betrokken. Volgens klagster bevat de berichtgeving diverse onjuistheden en is zij ten onrechte negatief weggezet. Zij heeft haar stellingen echter niet onderbouwd, zodat niet kan worden vastgesteld dat die stellingen juist zijn. Ook overigens is niet gebleken dat de berichtgeving onjuistheden van betekenis bevat. Bij verslaggeving over rechtszaken is de regel van hoor en wederhoor in beginsel niet aan de orde. Klinkenberg en Van Houtert hebben derhalve journalistiek zorgvuldig gehandeld. De klacht tegen P. Driessen is niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/49

2.4.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

F. Fakkers / H. den Ridder, J. Lazaroms en H. van der Kaa (BN DeStem)

H. den Ridder, J. Lazaroms en H. van der Kaa (BN DeStem) hebben in het artikel *“Fakkers, bestuurder met enkele affaires”* onvolledig bericht over de rol van F. Fakkers (klager) in een benoemingsprocedure bij het Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS) en over zijn vertrek bij deze organisatie. Bezien in het licht van de kop boven het artikel is hierdoor de integriteit van klager onnodig aangetast en heeft BN DeStem op deze punten journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Niet is gebleken dat het artikel verder relevante onjuistheden bevat. Voor zover klager bezwaar heeft gemaakt tegen andere passages, bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat de krant ontoelaatbaar heeft gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan BN DeStem om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/26 en op 2 augustus 2018 in BN DeStem.

E.G.J. van Wieren c.s. / W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V.

W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V. (gezamenlijk: Sikkom) hebben in de artikelen *“Trap niet in de verhuurkosten van Mijn Huisbaas Groningen”* en *“Rijdende Rechter komt naar 050 en zoekt conflicten – iemand problemen met zijn huisbaas of verhuurmakelaar?”*, en in (Facebook)reacties op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over E.G.J. van Wieren, Noorderveste B.V. en V.O.F. Makelaardij Van Wieren (klagers). Sikkom heeft met grote stelligheid als feit gepresenteerd dat klagers zich (bewust) niet aan wet- en regelgeving zouden houden en ten onrechte ‘verboden bemiddelingskosten’ bij huurders in rekening brengen. Hiervoor bestaat onvoldoende grondslag. Daarbij komt dat de uitleg van klagers onvoldoende is weergegeven en laatdunkend is afgedaan als ‘blablabla’. Voorts zijn citaten van Van Wieren zodanig geparafraseerd, dat daarmee op onheuse wijze de negatieve beeldvorming over klagers is versterkt. Sikkom had de beschuldigingen aan het adres van klagers minder stellig behoren te brengen en terughoudender over klagers moeten berichten, en heeft dat ten onrechte niet gedaan. De Raad doet de aanbeveling aan Sikkom.nl om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/46

Nb. Het door Sikkom c.s. ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2019/22.

X / A. Klinkenberg, P. Driessen en het Brabants Dagblad

A. Klinkenberg en het Brabants Dagblad hebben in het artikel met de kop *“Raad van State wil niks meer horen van Wob-duo uit Oss”* de term ‘Wob-duo’ gebruikt ter aanduiding van X en Y, die betrokken was bij de procedures waarover is bericht. Met de term is de onjuiste indruk gewekt dat klager en Y hebben samengewerkt in hun Wob-procedures. De kop van het online-artikel is dan ook terecht gewijzigd in *“Raad van State wil niks meer horen van Osse Wob’er [Y]”*.

Dat de term 'Wob-duo' niet ook in de tekst is aangepast, betekent niet dat daarmee onzorgvuldig is gehandeld. De Raad vindt het gebruik van deze term, alle omstandigheden in aanmerking genomen, niet onredelijk beschadigend voor klager. Klinkenberg en het Brabants Dagblad hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld. De Raad heeft de klacht tegen P. Driessen niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/34

2.4.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. Wederhoor ontslaat journalisten overigens niet van hun opdracht zo waarheidsgetrouw mogelijk te berichten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

DOE040 / De Monitor (KRO-NCRV)

De Monitor (KRO-NCRV) heeft in de uitzending "Is de vrijheid van onderwijs doorgeslagen?" op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over de democratische school DOE040 (klaagster). Het stond De Monitor vrij om met een ironische aanzet aandacht te besteden aan de negatieve gevolgen van de beperkte regelgeving voor particulier onderwijs in het algemeen. In de uitzending ligt de focus echter voor een belangrijk deel op klaagster, waarbij zij onder meer is beschuldigd van 'emotionele mishandeling'. De redactie heeft zonder nader onderzoek, waarop klaagster had aangedrongen, de beschuldigingen naar voren gebracht. Bovendien is de reactie van klaagster niet adequaat in de uitzending verwerkt, waardoor de berichtgeving niet in balans was. Met de algemene verwijzing naar verdere informatie op de website van De Monitor is die balans onvoldoende hersteld. Ten slotte is ten onrechte de indruk gewekt dat (ook) klaagster niet heeft willen meewerken en de redactie niet te woord heeft willen staan. Dit heeft de negatieve beeldvorming over klaagster ongerechtvaardigd versterkt. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Monitor deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/37 en op 6 september 2018 op demonitor.kro-ncrv.nl.

2.4.4 GRIEVENDE BERICHTGEVING

X / S. Motké en P. van Riessen (Quote en Quotenet.nl)

S. Motké en P. van Riessen (Quote en Quotenet.nl) hebben in het artikel "Gooise yogalerares (huisvriendin John de Mol) verliest stalkingszaak van fraudeur" aandacht besteed aan een juridisch geschil tussen klager en zijn ex-partner. De wijze waarop en de mate waarin melding is gemaakt van de eerdere strafrechtelijke veroordeling van klager, is disfunctioneel en nodeloos grievend.

Het had op de weg van betrokkenen gelegen om klager op enigerlei wijze tegemoet te komen in zijn bezwaren, maar dat is niet gebeurd. Hiermee is journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verder is op zorgvuldige wijze over klager bericht in de artikelen *“Rechter dwarsboomt nieuwe job fraudeur [X]”* en *“Gebeten hond”*.

De Raad doet de aanbeveling aan Quote en Quotenet.nl deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: grievende berichtgeving
- Aard van de berichtgeving: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken, ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/2

drs. G.P. van der Vorst en drs. B.B. Yazar-Walvis / De Limburger

De Limburger heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld met de publicatie van het artikel *“Verering Sally Walvis onjuist”*, dat op de voorpagina is aangekondigd met de tekst *“Rehabilitatie Sally Walvis blijft omstreden”*. Hoewel niet is gebleken dat de krant bewust de geplande rehabilitatieceremonie heeft willen frustreren, vond de publicatie plaats op een uiterst ongelukkig moment. Bovendien is het gebruik van de term ‘omstreden’ onjuist en onnodig grievend voor de heer drs. G.P. van der Vorst en mevrouw drs. B.B. Yazar-Walvis (klagers). Daarbij komt dat ten onrechte geen wederhoor is toegepast. De krant heeft dit laatste overigens erkend en daarvoor haar excuses aangeboden.

Verder vindt de Raad ook de afhandeling van de klacht onvoldoende zorgvuldig.

Uitgangspunt is dat de redactie op passende wijze en zo snel mogelijk dient te rectificeren. Deze norm is niet beperkt tot het rechtzetten van feitelijke onjuistheden. In dit geval heeft Van der Vorst op voorstel van de redactie gereageerd in een ingezonden brief. Onder de gegeven omstandigheden had de redactie daarmee ruimhartiger moeten omgaan. Niet valt in te zien waarom de laatste versie van de brief niet is geplaatst.

Voor zover de klacht zich richt tegen het hergebruik van een foto, acht de Raad zich onbevoegd over daarover te oordelen.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Limburger deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/38 en op 5 september 2018 in De Limburger.

2.5 Aard van de publicatie

2.5.1 ARCHIVERING

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om gearchiveerde artikelen te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degene die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

X / Reformatorisch Dagblad

Op 30 november 2016 is op de website van het Reformatorisch Dagblad een artikel verschenen met de kop “*Pieter van Rest: Prediker en officier van justitie*”. Daarin komt ook een passage over klager voor. Gelet op de klachttermijn van zes maanden, te rekenen vanaf het moment van publicatie, kan niet meer worden geklaagd tegen de publicatie als zodanig. De afwijzing van klagers verzoek tot verwijdering van zijn naam en/of passages uit het artikel kan de Raad wel beoordelen. Er bestaat geen aanleiding om het belang van klager bij verwijdering van zijn naam en/of passages uit het artikel zwaarder te laten wegen dan het publieke belang van betrouwbare en integere archivering. De krant heeft in haar correspondentie met klager duidelijk blij gegeven van de hiervoor bedoelde belangenafweging en heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: archivering

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/42

2.5.2 COLUMNS

Columnisten zijn vrij om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen. Daarbij zijn stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Likoed Nederland / T. Meeus, J. Chorus en NRC Handelsblad

T. Meeus, J. Chorus en NRC Handelsblad hebben in de columns “*Een minister framen als terroristenvriend*” en “*De klikspaan in onszelf*” aandacht besteed aan (een persbericht van) Likoed Nederland (klaagster). In de columns komen geen kwalificaties of vergelijkingen voor die, gezien de aard van de publicaties en gelet op de inhoud van het persbericht van klagster, journalistiek ontoelaatbaar zijn. Het toepassen van wederhoor was in dit geval niet geboden en NRC was niet gehouden om de ingezonden brief van klagster te plaatsen. Op deze punten hebben Meeus, Chorus en NRC Handelsblad journalistiek zorgvuldig gehandeld. Wel meent de Raad dat de hoofdredacteur onzorgvuldig heeft gehandeld door niet te reageren op de klacht. De Raad doet de aanbeveling aan NRC Handelsblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: zorgvuldig c.q. deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Rectificatie/weerwoord: ingezonden brief
- Aard van de publicatie: columns

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/30

2.5.3 INTERVIEWS

R. Slewe / S. van Walsum en de Volkskrant

S. van Walsum en de Volkskrant hebben in het artikel *“De burger is heilig verklaard, vindt deze oud-burgemeester, en daar moet een eind aan komen”* een interview gepubliceerd met Bernt Schneiders, die onder meer waarnemend burgemeester in Bloemendaal is geweest. In het artikel laat Schneiders zich negatief uit over de heer R. Slewe (klager), die samen met zijn broer een lang lopend conflict met de gemeente Bloemendaal heeft. Het zou niet hebben misstaan indien vóór publicatie wederhoor bij klager was toegepast, maar dit was niet geboden.

Daarbij komt dat Van Walsum de uitspraken van Schneiders heeft genuanceerd en duidelijk heeft vermeld dat klager in de meeste zaken gelijk heeft gekregen. Bovendien heeft de krant na publicatie een voorstel gedaan voor een adequate oplossing. De Raad voor de Journalistiek komt dan ook tot de conclusie dat Van Walsum en de Volkskrant niet journalistiek onzorgvuldig hebben gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: grievende berichtgeving
- Privacy: foto's
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/4

G.E. Molemans / E. Wijnands en BN DeStem

E. Wijnands en BN DeStem hebben in het artikel *“De vergeten Afrikaanse krijgers uit Nederlands-Indië”* aandacht besteed aan de familiegeschiedenis van twee inwoners van Breda. Aanleiding daarvoor was de documentaire ‘De Vergeten Krijgers’ van mevrouw G.E. Molemans (klaagster), waarnaar in het artikel wordt verwezen. Het stond Wijnands vrij om aandacht te besteden aan het verhaal van de geïnterviewden op de wijze zoals zij heeft gedaan. Gelet op de context van de publicatie behoeft Wijnands de informatie niet te verifiëren dan wel bij klaagster wederhoor toe te passen. De Raad voor de Journalistiek vindt dat Wijnands en de krant met de berichtgeving en de klachtafhandeling journalistiek zorgvuldig hebben gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/11

G.J. van Dam / M. van Nieuwkerk en DWDD (BNNVARA)

M. van Nieuwkerk en De Wereld Draait Door hebben niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door zonder voorafgaand onderzoek en toepassing van wederhoor Jelle Brandt Corstius in hun uitzending te interviewen over zijn stuk *“Ik ook. Maar ik kan het niet vertellen.”*, dat de dag ervoor in dagblad Trouw was gepubliceerd. Voor de kijker is voldoende duidelijk dat de uitzending met name het persoonlijke verhaal van Brandt Corstius behelst. Verder is onvoldoende aannemelijk dat G.J. van Dam (klager) voor het grote publiek in de uitzending identificeerbaar is.

Voorts stond het Van Nieuwkerk vrij om Brandt Corstius over de kwestie te bevragen op de wijze waarop hij dat heeft gedaan. Hij heeft in voldoende mate Brandt Corstius kritisch benaderd en nuances aangebracht, en de beschuldigingen niet tot de zijne gemaakt.

De uitzending laat de kijker voldoende ruimte om zich een eigen oordeel over de kwestie te vormen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/17

2.5.4 OPINIE/KRITIEK

X / de Volkskrant

De Volkskrant heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door zonder voorafgaand onderzoek en toepassing van wederhoor het stuk *“Sarah Sluimer reageert in dit opiniestuk op #metoo: We beschermen ze, de mannen”* te plaatsen. Voor de lezer is voldoende duidelijk dat dit stuk het persoonlijke verhaal van Sluimer behelst. Verder is onvoldoende aannemelijk dat de echtgenoot van klaagster voor het grote publiek in de publicatie identificeerbaar is.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: opinie/kritiek, ingezonden brieven/reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/36

2.5.5 VERSLAGGEVING OVER RECHTSZAKEN

mr. dr. A. van der Plas / E. Stoker, W. Thijssen en Ph. Remarque (de Volkskrant)

E. Stoker, W. Thijssen en Ph. Remarque (de Volkskrant) hebben in de artikelen *“Hof: voormalig topambtenaar Demmink niet schuldig aan verkrachting”* en *“Valse aanklacht, vals bewijs en geruchten: dit is de zaak-Demmink”* aandacht besteed aan een uitspraak van het gerechtshof Arnhem om de verdere vervolging van Demmink te staken. Mevrouw mr. dr. A. van der Plas (klaagster) is als advocaat van twee Turkse jongens die aangifte tegen Demmink hebben gedaan, bij de kwestie betrokken.

Volgens de Raad voor de Journalistiek is in het eerste artikel feitelijk verslag gedaan van de kwestie en was het niet nodig om wederhoor bij klaagster toe te passen. Dit ligt anders bij de tweede publicatie. Dat artikel behelst feiten en meningen waartussen niet steeds een duidelijk onderscheid is gemaakt en kan niet als een feitelijk verslag worden aangemerkt. De termen ‘valse aanklacht’ en ‘valse documenten’ suggereren, zeker gezien in de context, dat klaagster en/of haar cliënten een ‘valse aangifte’ in de zin van het Wetboek van Strafrecht heeft (of hebben) gedaan. De uitspraak van het hof en de toelichting van het OM bieden voor deze vergaande – voor klaagster diffamerende – suggestie onvoldoende grond. Het toepassen van wederhoor zou tot een genuanceerder en juister beeld over (de handelwijze van) klaagster en haar cliënten hebben geleid. Door dit na te laten heeft de Volkskrant journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan de Volkskrant deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag / verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/5 en op 2 februari 2018 in de Volkskrant.

D. Doesburg-Maas / B. Nielsen en Dagblad van het Noorden

B. Nielsen en Dagblad van het Noorden hebben in het artikel *“Uitstel veiling van huis Diette Doesburg”* op journalistiek zorgvuldige wijze verslag gedaan van de zitting in een kort geding tussen D. Doesburg-Maas (klaagster) en de curatoren in het faillissement van Maas Shipyard Waterhuizen B.V. Met de aanduidingen ‘uitstel’ (in de kop) en ‘opschorten’ (in het slot) is geen onjuiste betekenis of lading gegeven aan de op die zitting getroffen schikking. Ook verder is niet gebleken dat het artikel een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de zitting geeft. Het toepassen van wederhoor was in dit geval niet nodig.

Wat betreft de bezwaren van klaagster dat de curatoren een schuld in de failliete boedel hebben gecreëerd en dat dit haar ten onrechte wordt aangerekend, onthoudt de Raad zich van een oordeel.

Conclusie: zorgvuldig c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/21

2.6 Rectificatie en weerwoord

X / De Limburger/Limburgs Dagblad

De Limburger/Limburgs Dagblad heeft in het artikel *“Streep door parkeerverbod”* de heer X (klager) aangeduid als advocaat. Vervolgens heeft de krant op verzoek van de Orde van Advocaten Limburg een rectificatie geplaatst en daarin bericht dat dit ten onrechte is gebeurd. Klager heeft geklaagd over die rectificatie, omdat de lezer zou kunnen denken dat er iets mis is met zijn praktijk voor rechtszaken. De Raad voor de Journalistiek vindt dat de krant zowel met de berichtgeving als bij de klachtafhandeling journalistiek zorgvuldig heeft gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/8

X / de Stentor

De Stentor heeft in het artikel *“Politie met getrokken pistool: ‘Liggen nu!’”* een citaat van een anonieme bron opgenomen, waarmee de onjuiste indruk is gewekt dat klager als verdachte bij de kwestie was betrokken. In een vervolgbericht heeft de krant ondubbelzinnig duidelijk gemaakt dat – en waarom – de eerste publicatie niet juist was. De redactie heeft de concepttekst van dit bericht vooraf aan klager voorgelegd, die daarmee akkoord is gegaan. Er bestaat dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat de rechtzetting niet passend is geweest. De Stentor heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2018/28

3. Conclusies per medium

LANDELIJKE DAGBLADEN (17)

Financieele Dagblad, Het	1	(deels onzorgvuldig/onthouding oordeel)
Nederlands Dagblad	1	(onzorgvuldig)
NRC Handelsblad	7	(2 zorgvuldig, 1 zorgvuldig/onbevoegd/niet inhoudelijk behandeld/onthouding oordeel, 1 zorgvuldig/niet inhoudelijk behandeld, 1 zorgvuldig/deels onzorgvuldig, 1 onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Reformatorisch Dagblad	1	(zorgvuldig)
Trouw	2	(1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Volkskrant, de	5	(4 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig)

REGIONALE DAGBLADEN (22)

AD De Dordtenaar	1	(onzorgvuldig)
AD Haagsche Courant	2	(zorgvuldig)
AD Utrechts Nieuwsblad	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
BN DeStem	3	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Brabants Dagblad	3	(2 zorgvuldig/niet inhoudelijk behandeld, 1 onzorgvuldig)
Dagblad van het Noorden	2	(1 zorgvuldig, 1 zorgvuldig/onthouding oordeel)
De Limburger/Limburgs Dagblad	2	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig/onbevoegd)
Eindhoven's Dagblad	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
Gelderlander, De	1	(zorgvuldig)
Leeuwarder Courant	1	(zorgvuldig)
Noordhollands Dagblad	1	(zorgvuldig)
Stentor, de	1	(zorgvuldig)
Twentsche Courant Tubantia, De	1	(zorgvuldig)

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (1)

Quote	1	(deels onzorgvuldig)
-------	---	----------------------

PERSDIENSTEN (1)

ANP	1	(zorgvuldig)
-----	---	--------------

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (6)

AVROTROS	- EenVandaag	4	(3 zorgvuldig, 1 afgewezen)
BNNVARA	- DWDD	1	(zorgvuldig)
KRO-NCRV	- De Monitor	1	(onzorgvuldig)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (2)

Omroep Flevoland 2 (1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig)

COMMERCIEËLE OMROEPEN/TV-PRODUCENTEN (1)

Vincent TV en Talpa - Foute Boel 1 (deels onzorgvuldig/onbevoegd)

INTERNET (2)

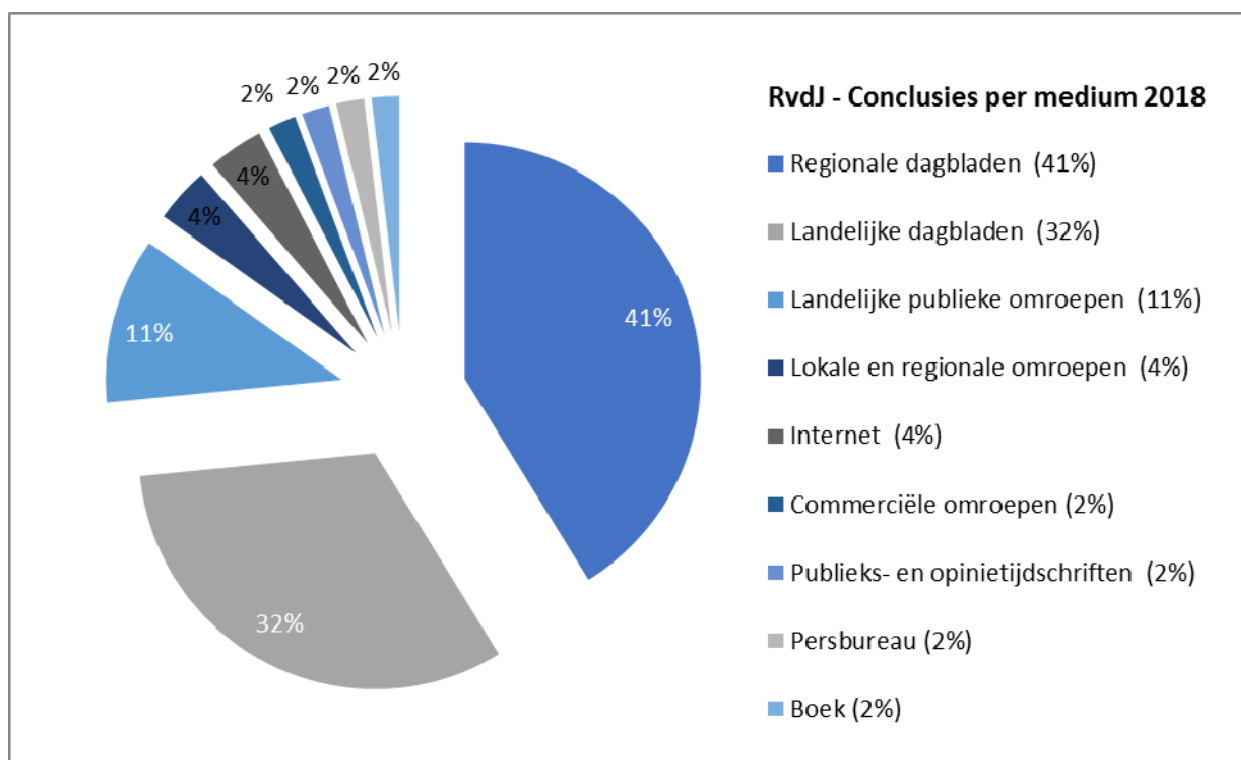
Onderzoeksredactietabak.nl 1 (zorgvuldig)

Sikkom.nl 1 (onzorgvuldig)

BOEK (1)

Querido Fosfor 1 (deels onzorgvuldig)

TOTAAL 53

4. De Raad van binnen en naar buiten

4.1 Leidraad

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en ‘de’ journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

Net als de journalistiek heeft de Leidraad onderhoud nodig. Daarom heeft de Raad zijn Leidraad in 2015 herschreven en aangepast, met het oog op de huidige digitale tijd. De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

In juni 2018 is punt A. van de Leidraad aangevuld met de volgende passage:

Journalisten houden rekening met de bijzondere kwetsbaarheid van bepaalde groepen, zoals minderjarigen en mensen met een verstandelijke beperking.

De Raad acht het nuttig om hiermee tot uitdrukking te brengen dat kwetsbare groepen extra bescherming verdienen.

De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en gedownload via de website van de Raad.

4.2 Publicatie conclusies

In zaken waarin de Raad van mening is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. In zijn plenaire najaarsvergadering van 2016 heeft de Raad de wens uitgesproken om voortaan – ten behoeve van de transparantie over zijn procedure – dergelijke publicaties te hechten aan de conclusie op de website van de Raad. Sinds november 2016 wordt hieraan uitvoering gegeven, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen. In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2018/5, 2018/7, 2018/13, 2018/16, 2018/25, 2018/26, 2018/27, 2018/29, 2018/37, 2018/38, 2018/43 en 2018/51 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

4.3 Bijeenkomsten

In 2018 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Bijeenkomst Katholieke Bond voor Ouderen te Goirle, lezing over (nep)nieuws
- Gesprek met een adviseur van de Raad voor het Openbaar Bestuur
- Tentoonstelling '70 jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens'
- Meeting European Commission against Racism and Intolerance
- Annual Conference Organization of News Ombudsmen
- Rondetafelgesprek ministerie van OCW over personalisering van de nieuwsvoorziening
- Meeting professors of Journalism 'How is crime covered in advanced capitalist democracies'
- Symposium Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen 'Waarheidsvinding als ambacht – De feitenvrije wereld en het alternatief van beroepseer'
- 10e Nationaal Mediawijsheid Congres 'Digitale & media-ethiek'
- Bijeenkomst bibliotheek van Weert, lezing over factchecken en nepnieuws
- Bijeenkomst Vork en V-Focus 'Kom, we geven de landbouw de schuld'
- Nieuwjaarsdebat KIM Forum 'Help! De Russen komen!'
- Afscheidscollege dr. Piet Bakker 'Journalistiek in de haarvaten'

Daarnaast heeft de secretaris op de jaarlijkse bijeenkomst van de Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE) bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten – die elk jaar in een ander land worden gehouden – worden kennis en ervaringen uitgewisseld door medewerkers van diverse Europese Raden voor de Journalistiek, wordt gediscussieerd over ethische kwesties en worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

Ten slotte heeft het secretariaat mediadelegaties uit Macedonie en Servië ontvangen.

4.4 Publicaties en optreden in de media

Verder hebben vertegenwoordigers van de Raad actief meegewerkt aan diverse publicaties:

- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Der Spiegel en het einde van de sterverslaggever”*
- de Volkskrant – *“Veroordeeld door de media? Drie casussen ontleend”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De schone schijn van data”*
- DeNieuweReporter.nl – *“Waarom elke redactie een ombudsman zou moeten aanstellen”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Het lastige afscheid van columnisten”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Sorry, maar iedereen mag klagen”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De pijnlijke lessen van #MeToo”*
- Villamedia.nl – *“Censureerde FPU of zit De Correspondent er naast? Deel 2: De Reconstructie”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Is bronbescherming alleen voor ‘echte’ journalisten?”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Een slechte goedmaker”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De privacy van Jos B.”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“DENK en de heimelijke opnames”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Rectificatie”*
- DeNieuweReporter.nl – *“Journalistieke kwesties in 2017: het factchecken van een opiniestuk, Facebook als bron en wederhoor op de website”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De échte bescherming van bronnen”*
- DeNieuweReporter.nl – *“Media kregen in 2017 vaker gelijk bij de Raad voor de Journalistiek”*
- Algemeen Nijmeegs Studentenblad – *“Als de camera's weg zijn”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De noodzaak van tegenwicht”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Oude en nieuwe journalistieke dilemma's”*
- Bericht RvdJ – *“Sterkere Raad voor de Journalistiek is nu meer dan ooit nodig”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Journalisten ‘moeten zo zijn’”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Jelle Brandt Corstius en het verschil tussen een brief en een artikel”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Wie vertrouwen zoekt moet betrouwbaar zijn”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“‘Het is de schuld van de krant’”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Het goede nieuws van nepnieuws”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Blijf de baas bij inzage vooraf”*
- Nieuwsbrief Nieuws- en weekbladenredactie NDC mediagroep – *“Een goed gesprek met een kop koffie kan uitkomst bieden”*
- NRC – *“Hier kun je klagen over de media”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Halbe Zijlstra en de fuik van ‘off the record’”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Ruben, Julian en de ‘informatiehonger’”*
- Bericht RvdJ – *“Raad stelt media vaker in het gelijk”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Lasten en lusten van wederhoor”*

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2018 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mw. mr. J.W. Bockwinkel

mr. Th. Groeneveld

mw. mr. A.E. van Montfrans-Wolters

prof. mr. B.E.P. Myjer

Leden niet-journalisten

S.A. Agterberg (vanaf 6 juni 2018)

dr. H.J. Evers

mw. dr. Y.M. de Haan

J. Hoogenberg (vanaf 6 juni 2018)

ir. B.L. Hooghoudt (tot 6 juni 2018)

mw. drs. M.M. Klaassen (vanaf 6 juni 2018)

mw. M.E.L. Kogeldans (tot 6 juni 2018)

mw. L.M. van de Langenberg MSc (vanaf 6 juni 2018)

mw. drs. E.M.H. Lemaier (vanaf 6 juni 2018)

A. Mellink MPA (tot 6 juni 2018)

mw. drs. J.X. Nabibaks (tot 6 juni 2018)

A. Olgun

mw. J.R. van Ooijen (tot 6 juni 2018)

mw. M. Stenneke

mw. J.G.T.M. Wartenbergh (tot 6 juni 2018)

Leden journalisten

mr. I.R.J. Barends

L.A.M.M. Donders

M.C. Doolaard (tot 6 juni 2018)

mw. M.J.H. Doomen (tot 6 juni 2018)

L.C. Hauben

mw. A. Karadarevic

S. Kuijper

mw. H.M.M. Nietsch (tot 6 juni 2018)

F.Th.H. Ruys

H.P.M.J. Schneider

Secretaris

mw. mr. D.C. Koene

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2018 als volgt samengesteld:

Voorzitter

mr. F.E. Jensma (tot 24 januari 2018)

mw. G.D. Roethof (vanaf 24 januari 2018)

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

C.A. Boonman

Penningmeester

drs. G.A. Tichelaar

Leden

G.A.H. van Beuzekom

P.C. Klein (tot 6 juni 2018)

dhr. J.W.H. Lemckert

T. Nauta

mr. M.F. van der Ree (tot 1 december 2018)

M. Schreuder (vanaf 6 juni 2018)

mw. J.M.E. Schrier (vanaf 6 juni 2018)

drs. P. Sijpersma

M. Veeningen (vanaf 1 december 2018)

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
Telefax: 020-31 23 934
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat
mw. mr. D.C. Koene, secretaris
mw. M. Beets, secretaresse
Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
Telefax: 020-31 23 934
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl
Twitter: @RVDJ_NL

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Juni 2019